

være god — at den ærede Finantsminister, som holder stærkt paa at betyngte Agerbruget med stærke Skatter paa Lømmen, Tern, Kul o. s. v., han vil paa ingen Maade lade det fare. Det er den sande Fordærvelse efter min Mening. Men den samme Minister kommer her og siger: dersom begge Tingene vise en stærk Stemning for at hjælpe de to Fabrikker, saa vil jeg være med. Hvad er det nu Andet, end at den høitærede Finantsminister, skjøndt han er saa doktrinar en Statteminister, som Nogen kan være, i Egenskab af Landmand er ført saa vidt, at han kan se, at her er Fare for Landbruget. (Munterhed). De Herrer, De kunne gjerne le, saameget De vilde, jeg siger: naar én Minister, som holder paa alle Skatter, selv om han fra et theoretisk Standpunkt maa forkafe dem, kommer og siger: her kan jeg give efter for den stærke Stemning i begge Tingene, saa gjør han det, fordi Landmanden gaar over Ministeren. Jeg finder det fuldstændig berettiget; men det er mig et Fingerpæg paa, at de, som se Sagen fra den Side, se den rigtig, og derfor skal jeg tillade mig med et Par Ord at sige, hvorledes det gik i 1873. Da havde vi ingen Finantsminister, der var Landmand, men vi havde en meget dygtig Mand, ikke expres Finantsmand, og han havde ikke nogen naturlig Opfordring til særlig at tænke over Landvæsenet, og det Medlem, som satte Sagen igjennem som Ordfører her i Salen, vil vistnok ikke Nogen beskylde for, at han havde noget Særligt tilovers for Landvæsenet. Det var det daværende ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds. Den Mand, som nu forresten er død, og paa hvem man navnlig byggede denne Sag, var en speciel finantsiel Toldmand, og ikke Andet, det var en dygtig Mand hans Navn var Ramus, og ene og alene paa hans Sagkundskab og paa hans Reiser til Tydskland, samt paa Angsten for, at Landet skulde tabe Noget i Indtægt ved disse mulige, fremtidige Sukkerfabrikker, frørg man alt Hensyn til Landøkonomien, Nationaløkonomien og til det Sociale, men holdt stærkt paa det Finantsielle. Fremdeles gjorde man Noget, som det ærede historiske Medlem fra Varde maa anerkjende for rigtigt; man gjorde noget historisk Kjendt, man indførte paa een Gang en Skat, som var næsten ligesaa høi som selve Naamaterialets Værdi. Man giver 83 Ore for et Centner Røer, og der blev lagt en Skat af 72 Ore derpaa, medens man i Tydskland, hvor man var retfærdig overfor denne Industri og ikke vilde tvøle den i Jødsfelen, begyndte i 1840 med en Skat af 2 Ore og steg i 29 eller 30 Aar til den samme Skat, vi have her. Altsaa den samme Skat, som man har været en Menneskealder om succesfuld at indføre i Tydskland, efter først at have ladet Fabrikkerne være fri, indfører man her med eet Slag, og saa vil man sige: disse Fabrikkers Oprøstid er omme, de ere viede og fundne for lette. Jeg har selv været med til at stemme for denne Lov, det indrømmer jeg; men jeg skal ogsaa

komme til, hvorledes jeg betragtede Forholdene dengang, og hvorledes de fremkom saa ugunstige overfor disse Fabrikker, som de ere. Jeg skal i Parenthes bemærke, at en af de Mænd, som stod i Forbindelse med disse Fabrikker, stod op som Medlem af Thinget og sagde: det er Galtskab at give den allerminste Beskyttelse. Jeg vil dog henstille, om man ikke tror, at en saadan Erklæring af en Mand, som er Statsøkonom og Deltager i disse Fabrikker, maa gjøre sin Virkning. Men nok er det, i 1873, vide d'Hrr., var der Svindel i Alt eller i det Mindste i Meget. Der var dengang en ligesaa stor Overflodighed paa Kapital, som der nu er Mangel derpaa, og disse Kapitaler søgte man at anbringe; blandt Andet fandt de ogsaa Anvendelse paa disse Fabrikker. Denne uhyre Rigdom paa Kapitaler gjorde, at disse Folk overvurderede deres Kræfter, saaledes at de troede, at det nok kunde gaa uden Skattemoderation. Men nu — ja, nu siger jeg, at de Mænd, som dengang anlagde disse Fabrikker, ere gaaede i Vandet og ere selv Skyld i det; men det er klart, at man ikke kan se bort fra, under hvilke Forhold det stete, sammenlignet med, hvorledes Forholdene ere nu. Nu vil man sige: ja, alt dette Roesvæsen er godt nok, naar Landets Naturforhold fører det med sig, kommer Røen af sig selv; ja, det er rigtigt, men medens Græsset grov, dør Horsesøer. Nu siger d'Hrr.: Kom med et praktisk Bevis, med et eneste Argument for, at denne Roeshistorie kan have nogen Betydning overfor vort Landbrug. Jeg vil da bede de ærede Medlemmer og navnlig det ærede historiske Medlem for Varde at protestere mod mig, naar jeg er færdig, hvis de ikke mene, det er sandt, at vor Landindustri hviler paa Korn- og Kvægavlen og det dermed i Forbindelse staaende Meieri. Nu vil jeg bede d'Hrr. at lægge Mærke til, navnlig naar de ere historisk anlagte, hvorledes det er fat med Kornavlen i de senere Aar: er det ikke saa, at tidligere var vor Udsørfel ene og alene Kornvarer, medens den nu er Fedevarer, og hvad dermed kan klassificeres, og ikke Kornvarer. Mange Kornprodukter benytttes udelukkende til Kvæget, saa at kun Lidt deraf udsøres; men dertil hører blandt Andet Svede. Nu vil jeg gjøre opmærksom paa, at i de to sidste Aar har man over den største Del af Verden haft daarlig Svedeauf, og efter almindelige Principer maatte det medføre høiere Svedepreiser. (Udbrydelse). Der siges: Nei, de ere slet ikke høie. Ja, hvorfor? Fordi nye Kommunikationsmidler have gjort det muligt, navnlig fra Amerika, at faste Svede ind paa Verdensmarkedet, som man ikke før kunde. Naar det bliver ved, vil det snart være forbi med vor Fortjeneste ved Svedeaflen. Hvad dernæst Kvægdriften angaar, saa er det vistnok heller ikke de Herrer aldeles ubekjendt, eller i alt Fald dem ligesaa bekjendt som mig, at vi i den Henseende have været heldig stillede i den senere Tid, og at denne heldige Stilling er udsat for en uhyre Konkurrence